No. 40.

Cremor Tartari.

Dosis her af er 1 à 2 Madskeer som indtages med Vand og bruges.

§. 1. Ofte af dem som ere tilbøielige til Obstruction. De kunde og tillige indtage 3 à 4 Theskeer af Extractum Taraxaci, staae tiligere op om Morgenen og da til en vis Tid minde Naturen.

§. 3. Som et præparerende Middel, forend man vil bruge noget Laxativ, da det tages Aftenen tilforne.

§. 2. For dem, som paa Maden blive heede og rode i Ansigtet: de tage her af een Madske for Maaltidet: de der ofte have Rosen, bør ideligen bruge den om Aftenerne og den Valde No. 51. P. 99. om Morgenerne.

§. 4, For dem som besværges af Opstigninger der have Smag ligesom af raadne Æg.

§. 5. Naar Blodet er i Valling og nogen Styrning formærkes, kan dett. tages i Steden for de kiølende Pulvere P. 48. No. 30. i sær om der er bundet Liv.

§. 6. I de saa kaldede Raadnende Febere, udi hvilke der findes en Samling af fordærvede Cruditeter i Underlivet, som foraarsage Feber med Ekkelhed, Madleede, Romlen i Maven, Spendinger og undertiden Diarrhée; disse drage sig efter Haanden ind i Blodet og giøre Feberen mellemstunder hæftigere. Saadanne Febere begynde ey hastigt, men

man kan gaae i nogle Dygn nedslagen, mat, hænge med Hovedet, klage over Ryg og Knæ, over Hoved-Værk og uroelig Søvn, inden Rystelsen kommer med derpaa følgende Feber, som siden holder ved, undertiden i nogle Uger, bestandigt, snart med Redoublemens, som ofte ikke holde nogen vis Orden, men komme snart een, snart 2 Gange om Dagen. Har Galden, hvilken af nogen Aarsag, saasom Misbrug af sed Mad eller i heede Sommere er bleven skarp, nogen Deel herudi, saa kaldes disse Febere Bilieules: Uskyldigen have de saaet Navn af Upsals Febere. Det hender iblandt at en Inflammations Feber foreener sig med denne, hvilken giør den farligere og forbyder at bruge Brækmiddel, samt fordrer Aareladen, som her ellers ei gierne tillades uden hos Blodrige. Man slutter, at den haver nogen Inflammation i Følge om den Syge er af et stærkt Temperament, har et fast Huld, har spiset meget Kiød og krydet Mad, drukket meget Viin og Liqveurer, vaaget meget og haft stærk Bevægelse. Med et Ord: har giort Debaucher i alt det der hidser, og nu tillige, endog mellem Sygdommens Heftigheder, har haard Puls.

Er den saa kaldede raadnende Feber allene; saa gives

a) Et Brækmiddel et Par Morgener efter hinanden, thi da er Feberen gemeenligen mindst. See Bræk-Pulver P. 64. No. 38.

b) Siden om Dagen tages en Madske af Gangen af dette Pulver, alt som Livet er meer

eller

eller mindre aabent; thi det bør dagligen holdes vel aabent, og naar Aabningerne ere bilieules, faaer den Syge Lættelse og Feberen mindskes.

c) Drikkes flittigt af Ptisane.

d) Er Maven endda lige spendt, saa giver man den 3die Morgen en Dosis af Rhabarber-Tincturen P. 10. No. 7. eller af det aabnende Elixir ibid. No. 8. eller et Pulver som man tillaver af et halvt Qvintin Rhabarber og en Madske af dette Pulver. Man farer fremdeles fort dagligen med Cremor Tartari og Prisanen indtil man visse Timer om Dygnet er Feberfri, og da

e) Betiener man sig af Chinchina indtil man er frisk.

Er den derimod foreenet med Inflammations-Feber, saa aabnes Aaren og siden fortfares med nu anførte Lit. b. c. d. og e.

Faaer den Syge megen Uroe, Hikke, ildrød Tunge og bliver meget søvnagtig, saa slaaer Trødsken til: Legger Feberen sig da noget, saa er den critisk, og bør ei standses med strænge Midler. Man lader sig allene spreite med Saft som er presset af stegte Roer og blandet med lidet Rosen-Honnig eller med Guule-Rod-Saad, ligeledes mænget med Rosen-Honnig. See Rhabarber-Pulver. P. 56. No. 31.

§. 7. I Vatersot, helst om den Syge tillige fornemmer indvortes Heede. Man tager da deraf omtrent 2 lod om Dagen. Naar Indvoldene have været uskadde, har det hiulpet mange. Er

Vandet afført, saa styrkes Legemet derefter med Mave-Elixiret, Chinchina, Staal-Midler, Bevægelse, god Mad og Drikke. En god Huus-Cur er ellers udpresset Saft af Rødderne af jris Nostras med blaa Blomster, som blandes med en eller flere Æggeblommer; Dosis er en Spiseske som siden lit efter lit foroges.

§. 8. I Slag som kommer af Blodet; (L'Apoplexie sangvine) Her ere alle hidsige Midler, de maa have hvad Navn de ville, samt Frotteringer skadelige, thi de sætte Blodet i stærkere Omløb, da det just er dets Force og Mængde som foraarsager Anstød af Slag. Naar desaarsag enten Blodet udgydes i Hiernen og døder strax, eller Blodrørene paa det Sted saa udvides, at Nerverne, hvor de tage sin Begyndelse, klemmes sammen. Kunde vi i Hast formindske Blodets Force og Samling inden i Hovedet, forinden noget Blod-Rør brister, eller noget af dets serøuse og vandagtige Deele har faaet slippe ud, eller om det allerede er skeet og dog reforberes inden det stokner; saa overvindes et saadant Anstød. Sker ey en saadan Tilbagegang, saa efterlader et Anstød af Slag, Lamhed eller Foleslöshed i det eller de Lemmer, hvis Nerver deraf ere blevne sammentrykte.

At curere Slag er altsaa at formindske Blodets Force og Samling inden i Hovedet: At curere Lamhed er at faae Suge-Rørene til at drage den Vædske til sig, som sammenklemmer Nerverne, eller i det mindste og saa fremt den allerede er stokket, see til at den ei maa formeres og Lamheden derved foroges. At forekomme Slag eller recidive der af, er at

skye

skye alt det der giør Blodrig eller sætter Blodet i for stærk Bevægelse, eller hindrer det at komme saa snart ned af Hovedet, som det er kommet did. Heraf folger, at om et Anfald af Slag staar til at hielpe, bør det skee

a) Ved en stærk Aareladen paa Hals, Arm eller Fod, hvilken bør repeteres indtil Pulsen giver efter, Aandedrættet lættes, Ansigtet begynder at blive blegere og Halsen smalere. Blodet har her en Inflammations Hinde paa sig lige som i Pleuresie.

b) Ved dyb Kopsætning i Nakken og derefter at sætte Blodigler i Tindingerne samt under Øyne, i Fald Aareladningen ey forslaaer. Blodiglerne appliceres ved Sædet paa dem som har Gylden-Aaren.

c) Ved Lavement, som i Hast laves af Vand, Olie, Sukker og Salt, som strax appliceres, samt repeteres oftere, men ey for hastigt paa hinanden, imedens man strax, og saa snart den Syge kan svælge, bør

d) Give ham i Vand 3 Lod af dette Pulver videre bør

e) Den Syge ligge høit med Hovedet, og Fødderne hænge, paa det de destosnarere maae svulne. Svulsten bør ey gaae af dem førend Følelse og Bevægelse er kommen igien: Forsvinder den for, saa bliver Lamheden eller Følesløsheden tilbage, i det mindste til en stor Deel: At Halsdug og Klæder bør løses og Værelset, i Fald det er heedt, formedelst Vinduernes Aabning,

svales, forstaaes af sig selv. Alting bør giøres saa got som paa een Gang og i Hast. En saadan Sygdom taaler ingen Betænke-Tid.

Sandt nok er det, at Legemet af deslige evacuationer bliver svagt; men det er dog langt svagere forud, da man hverken hører, seer eller er i Stand til at røre noget Lem: det er bedre at blive svag og leve, end strax at doe. At skaffe den Kræfter, der har haft et Slag, er at formindske Trykningen paa Hiernen og ey at foroge den ved hidsige Midler og stærk Fode, hvoraf Recidiver komme. En som har haft Slag og er svagelig, bør være fornøiet. Faaer han fulde Kræfter igien, saa er et nyt Anfald ey langt borte.

Naar Anfaldet er forbi, følger en duelig Feber som paa en sereuse Apoplexie. Den begegnes paa samme Maade (see Printzens gule Draaber P. 21. No. 15.) dog med den Forskiæl, at, om Feber-Paroxysmus bliver meget stærk, med haard Puls, meget rødt Ansigt og man mærker Halsen at blive tyk igien, bør Aaren atter at aabnes. De som engang have haft Anstød af Slag, bør siden i deres hele Liv være meget ordentlige, sagtmodige, skye bedrøvelige Hendelser og Fortællinger (ved hvilke de altid fælde Taare og græde) være maadelige i Mad og Drikke, i sær spise mere opstuvet Grønt og Frugt end Kiød, ikke bruge kryder og deslige hidsige Sager paa Maden, Brændeviin, Liqveurer, heede Viine og Coffé. De bør drikke Vand, Ptisane, og om Foraaret saa snart Fæet kommer ud, den Balde P. 88.

Det-

Dette Pulver bør de ofte tage eller drikke Valde, som deraf tillaves med Melk, saa Blodet aldrig bør komme i Balling, men Livet dagligen holdes aabet. Bevægelse er dem nødvendig, men aldrig sterk, aldrig i Blæst og ondt Veir. Naar de ved Motion er komnen i Damp, maa de ey standse, inden de kommer under Tag i et maadelig varm Værelse. De bør ey staae stille i Soelskin og ey promenere i Soel-Heeden uden Parasol af hvidt Tøi. De maa tage sig i Agt for Aas og Røg, derfore bør i deres Værelse Spiildet ey lukkes: Middags-Søvn er dem heller ikke tienlig, ligesom lang Søvn er dem skadelig, saavelsom trange Klæder og haardt bunden Halsdug. De bør ey venne sig til at holde Hovedet meget varmt. Hoste og Brækning hindrer Blodet fra at flyde frit ned fra Hovedet; derfore bør derimod strax søges Hielp. Saadanne bør ey synge, raabe sterkt, løfte noget tungt eller bukke Hovedet ned for at tage noget op af Gulvet, og det alt af samme Aarsag. Saasnart de mærke usædvanlig Rødhed i Øinene eller paa Kindbenet og dem synes at Halskluden er for trang, uagtet at den ey er haardere bunden end sædvanligt, bør de lade aabne Aaren paa sig og siden laxere, thi ellers fornenunes nyt Anstød.

Er man vandt til at have flydende gylden Aare, og den standser, bør man ey søge at fage den aabnet ved Aloe-Piller; men saa ofte det giøres nødigt, bruge Blod-Igler.

No. 41.

Semen Santonici.

Orm-Frø.

Paa Apotheqvet findes 2de Slags, et stort